

Olofströms kommun

Rektorn vid Nordenbergsskolan enhet 1

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Nordenbergsskolan enhet 1
i Olofströms kommun

Tillsyn i Nordenbergsskolan enhet 1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Olofströms kommun under våren 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Nordenbergsskolan enhet 1 besöktes av Skolinspektionen den 30 maj 2013.

Fakta om skolan

Nordenbergsskolan enhet 1 är en av tre skolenheter vid gymnasieskolan Nordenbergsskolan. Nordenbergsskolan är ett idrottsgymnasium med riksintag i specialidrotten bågskytte. De har även NIU-utbildningar (Nationellt godkänd idrottsutbildning) för innebandy och orientering.

Utbildningen vid gymnasieskolan Nordenbergsskolan enhet 1 omfattar läsåret 2012/2013:

Barn- och fritidsprogrammet, årskurs 1-3, med inriktningarna fritid och hälsa, pedagogiskt arbete och socialt arbete från årskurs 2.

Ekonomiprogrammet, årskurs 1 och 2, med inriktningarna ekonomi och juridik från årskurs 2.

Handels och -administrationsprogrammet, årskurs 1-3, med inriktningarna administrativ service och handel och service från årskurs 2.

Naturvetenskapsprogrammet, årskurs 1-3, med inriktningarna naturvetenskap samt naturvetenskap och samhälle från årskurs 2.

Samhällsvetenskapsprogrammet, årskurs 1-3, med inriktningarna samhällsvetenskap, medier, information och kommunikation samt beteendevetenskap från årskurs 2.

För barn- och fritidsprogrammet har den genomsnittliga betygspoängen varierat de senaste fem läsåren (2007/2008 till 2011/2012), enligt nationell statistik, mellan som högst 13,5 (2008/2009) och som lägst 11,8 (2011/2012), att jämföra med resultatet för riket (2011/2012) på 12,8. Resultat sjönk markant mellan 2010/2011 och 2011/2012, från 13,3 till 11,8. Det finns ingen statistik för andelen elever på barn- och fritidsprogrammet som är behöriga till högskolestudier av dem med slutbetyg för de senaste tre åren men år 2007/2008 var 88 procent och 2008/2009 93 procent behöriga, resultatet för riket (2011/2012) var 78 procent. Enligt den nationella statistiken är andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år läsåret 2011/2012 83,3 procent, att jämföra med resultatet för riket på 78,8 procent.

För ekonomiprogrammet finns ingen statistik då utbildningen ännu inte har haft några avgångselever.

För handels och -administrationsprogrammet har den genomsnittliga betygspoängen varierat de senaste fem åren (2007/2008 till 2011/2012), enligt nationell statistik, mellan som högst 14,9 (2008/2009) och som lägst 13,1 (2011/2012), att jämföra med resultatet för riket (2011/2012), 12,9. Statistik saknas de senaste två åren angående andelen elever behöriga till högskolestudier av dem med slutbetyg, men var 100 procent 2008/2009 och 86 procent 2009/2010, resultatet för riket var 2011/2012, 78 procent. Statistik saknas för andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år.

För naturvetenskapsprogrammet har den genomsnittliga betygspoängen varierat de senaste fem läsåren (2007/2008 till 2011/2012), enligt nationell statistik, mellan som högst 16,9 (2008/2009) och som lägst 15,3 (2010/2011), och var senaste läsåret (2011/2012) 15,4, att jämföra med resultatet för riket (2011/2012) 16,0. Läsåret 2011/2012 var 93 procent av eleverna på naturvetenskapsprogrammet behöriga till högskolestudier av dem med slutbetyg, de tidigare fyra åren var det 100 procent, att jämföra med resultatet för riket 2011/2012, 95 procent. Andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år var läsåret 2011/2012 96,9 procent, att jämföra med resultatet för riket, 91,7 procent.

För samhällsvetenskapsprogrammet, har den genomsnittliga betygspoängen varierat de senaste fem läsåren (2007/2008 till 2011/2012), enligt nationell statistik, mellan som lägst 13,5 (2009/2010) och som högst 16,2 (2010/2011) och var senaste läsåret (2011/2012) 15,1, att jämföra med resultatet för riket (2011/2012) 14,6. Andelen elever behöriga till högskolestudier av dem med slutbetyg är enligt nationell statistik 97,4 procent läsåret 2011/2012, att jämföra med resultatet för riket, 93 procent. Enligt den nationella statistiken är andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år läsåret 2011/2012 97,4 procent, att jämföra med resultatet för riket, 87,1 procent.

Skolenheten är organiserad med en rektor och för varje program finns en programansvarig. För övrigt är lärarna organiserade i programarbetslag.

Helhetsbedömning

Skolan når över genomsnittliga resultat för betygspoängen på samhällsvetenskapsprogrammet och handel- och administrationsprogrammet i jämförelse med resultaten för riket. Däremot är resultaten för barn- och fritidsprogrammet samt naturvetenskapsprogrammet något under, framförallt senaste årets resultat. Betygspoängen har sjunkit betydligt det senaste året för barn- och fritidsprogrammet och handel- och administrationsprogrammet. Vad gäller andelen elever som uppnår högskolebehörighet och andelen elever med slutförd utbildning inom fyra år uppvisar samtliga program resultat över resultaten för riket.

Tillsynen visar att skolan brister i dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet. Enligt rektorn efterfrågar inte huvudmannen några redovisningar av kvalitetsarbetet. De redovisningar av skolans arbete som förekommer gentemot kommunen, omfattar till största delen endast det ekonomiska resultatet. De till Skolinspektionen inkomna dokumenten, däribland planen mot kränkande behandling, är utformade för hela Nordenbergsskolan och inte specifikt för skolenhet 1:s specifika förutsättningar.

Skolans förberedelse och organisation för att hantera de elever som riskerar att inte nå målen brister, då informationen inte når rektorn i nära anslutning till att dessa elevers bristande kunskaper har uppmärksammats av undervisande lärare. Detta innebär att dessa elever inte alltid skyndsamt utreds inför upprättandet av eventuella åtgärdsprogram. Det är också en stor andel av eleverna, uppemot tio procent, som fortsätter ett fjärde år på skolan, något som möjligtvis hade kunnat förhindras om åtgärder hade satts in i ett tidigare skede. Inga elever får studiehandledning på modersmålet trots att det från både lärare och elevhälsa uppges att det finns elever som har behov av det.

I elevintervjuerna framkom att eleverna framförallt på handelsprogrammet upplever att lärarna i en del ämnen inte ger de elever som lätt når målen uppgifter så att de utmanas och stimuleras att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling. Eleverna beskriver att de som är färdiga med sina uppgifter ibland får vänta in de andra som inte hunnit lika långt.

Intervjuerna visar på stor variation vad gäller elevers inflytande på undervisningen, hur lärarna arbetar med att tydliggöra målen och om eleverna ges fortlöpande information om sin kunskapsutveckling. Tillsynen visar att samverkan mellan lärarna behöver förbättras. Den bygger mest på individuella relationer mellan lärarna och det finns inget övergripande förhållningssätt om att samverkan är viktigt i arbetet med att nå utbildningens mål.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Olofströms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 november 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna klargör för elever vilka mål utbildningen har.
- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/programmålen.
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skolförfattningarna ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Rektorn ska se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/ programmålen. Till de elever som lätt når kunskapskraven ska lärarna ge ledning och stimulans för att eleverna ska nå längre i sin kunskapsutveckling.

Enligt eleverna får de nationella kursplanerna i början av kurserna. Lärarna går då igenom kursernas innehåll och kunskapskrav, men enligt eleverna skiljer det sig åt mellan lärarna på vilket sätt de sedan använder dessa kursplaner under kursens gång, vilket bekräftas av lärarna och rektorn. Eleverna uppger att en del lärare tar upp kunskapskraven i början av varje arbetsområde och har en kontinuerlig återkoppling mellan kursplan och undervisning medan andra lärare gör ytterst få eller inga kopplingar mellan kursernas kunskapskrav och undervisningen under kursens gång. Detta kan få till konsekvens att alla elever inte alltid förstår vad det är för mål de ska uppnå.

När det gäller i vilken grad lärarna samverkar med varandra menar rektorn att det varierar mycket och att det mest sker genom individuell samverkan och att det inte är ett övergripande gemensamt förhållningssätt. Det ges under intervjuerna exempel på att lärarna inom engelska och svenska infärgar programmålen i sin undervisning. Men intervjuade elever ser ingen koppling mellan de gymnasiegemensamma och de programgemensamma ämnena. Examensmålen är inte något som det talas speciellt mycket om, enligt både elever och lärare, utan eleverna får oftast höra talas om dessa först när de ska skriva sitt projektarbete/gymnasiearbete. Rektorn beskriver att det generellt sker en mer frekvent samverkan mellan lärarna i programgemensamma ämnen än mellan lärarna i gymnasiegemensamma ämnen eller mellan lärarna i gymnasiegemensamma ämnen respektive programgemensamma ämnen. I intervjuerna med lärarna menar dessa att det är problematiskt med infärgning när man har blandade klasser, det vill säga flera olika program i samma undervisningsgrupp. Programkombinationerna i undervisningsgrupperna skiftar också från år till år, vilket också försvårar i uppbyggandet av långsiktiga strategier för hur man ska

arbeta med infärgning i en klass med viss programsammansättning menar intervjuade lärare.

I elevintervjuerna, framförallt verkar detta röra eleverna på handels- och administrationsprogrammet, framkommer att de elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås, i en del ämnen, inte får ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. De exempel eleverna ger är att de inte får svårare uppgifter när de är klara utan istället får vänta in de andra eleverna som inte är klara eller lämna klassrummet i förtid.

Mot denna bakgrund behöver skolan se till att lärarna klargör för elever vilka mål utbildningen har. Skolan ska också se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/programmålen. Skolan ska även se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

Lgy11 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter

1 kap. 11 § första stycket

Lgy 11 2.1 Kunskaper

3 kap. 3 § skollagen

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skolförfattningarna ska eleverna ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Både rektorn och eleverna menar att elevernas möjlighet till inflytande skiljer sig mycket åt mellan olika lärare och ämnen. Eleverna berättar att vid de tillfällena då de har möjlighet till inflytande sker detta inflytande ofta mer reaktivt än aktivt, det vill säga att eleverna får möjlighet att komma med åsikter på de redan planerade lektionerna snarare än att vara med i planeringen. Inflytandet innebär för det mesta också endast möjlighet att påverka arbetssätt och redovisningsformer, t.ex. om de ska ha prov eller hemtentamen. Dock ger eleverna i intervjuerna även exempel på tillfällen då de bjuds in till att utöva ett verkligt

inflytande över undervisningens innehåll, där de får vara med i planeringen av undervisningen. Intervjuade elever i de yrkesförberedande programmen uppger att de får utöva större inflytande i de programgemensamma än i de gymnasiegemensamma ämnena.

Mot denna bakgrund behöver skolan se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § första stycket skollagen, Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det för varje skolenhet/verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skolförfattningarna ska det för varje skolenhet/verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Av den dokumentation skolinspektionen tagit del av framgår att skolans plan mot kränkande behandling omfattar samtliga skolenheter vid Nordenbergsskolan. Rektorn bekräftar att den är gemensam för samtliga enheter på Nordenbergsskolan. Verksamhetens specifika förutsättningar vid skolenhet 1 framgår inte i skolans plan mot kränkande behandling.

Mot denna bakgrund ska skolan se till att det för varje skolenhet/verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäler det till rektor.
- Se till att rektor ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Se till att rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skolförfattningarna framgår att huvudmannen ska se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det. Det framgår även i skolförfattningarna att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla det till rektor. Rektor ska då se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Rektor ska även se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Det framkommer vid intervjuer med rektor, lärare och elevhälsoteamet att inga elever erbjuds studiehundledning på modersmålet trots att det finns elever som bedöms ha behov av det. Det framkommer vidare att en relativt stor andel av eleverna som nyligen kommit till Sverige får gå ett fjärde år på gymnasiet. I intervjuerna framkommer det att det finns mattestuga samt tillgång till specialpedagoger, även mindre undervisningsgrupper inrättas vid behov för elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven i kurserna. Skolan har fått de flesta eleverna som riskerar att inte nå målen i matematik att gå till mattestugan genom att den är schemalagd och obligatorisk för dem med behov av särskilt stöd. Specialpedagogerna uppger att de har möjlighet att arbeta ämnesinriktat framförallt i engelska och svenska. Den vanligaste insatsen från skolan när man riskerar att inte nå kunskapskraven i en kurs är att de får möjlighet att läsa om den eller göra provning.

Rektor uppger att det på skolan för några år sedan infördes en IG/F-varningsblankett som skickas hem till vårdnadshavare, samtidigt som ett exemplar arkiveras på skolan. Det framkom dock i intervjun att rektor inte får denna blankett per automatik och att informationen om samtliga elever som riskerar att inte nå målen i ett eller flera ämnen därför inte når rektor omedelbart efter att det har uppmärksamats av den undervisande läraren. Detta innebär att Skolinspektionen inte kan anse det säkerställt att utredning sker skyndsamt och att eventuella stödåtgärder sätts in inom rimlig tid. Det som

skrivs på IG/F-varningsblanketten varierar också i kvalitet enligt rektorn. På en del blanketter anges tydligt mål och uppgifter medan det på andra blanketter bara anges att eleven ska kontakta läraren. I intervjuerna med lärare och elever bekräftas ovanstående beskrivning och eleverna menar även att IG/F-varningarna kommer mycket sent i förhållande till när betygen sätts. Eleverna uppger också att det har hänt att elever fått F i betyg utan varning om detta.

Rektorn, lärarna och eleverna berättar i intervjuerna att för de elever som inte erhåller slutbetyg eller behörighet till högskolan förlängs gymnasieutbildningen med upp till ett år. Enligt rektorn är det för cirka 10 procent av eleverna som detta blir aktuellt. Dessa elever får en varning när det framkommer att de inte kan erhålla slutbetyg, men det framkom även i intervjuer med rektorn, lärarna och eleverna att utredningar inte görs för dessa elever och att inte heller alla elever ges särskilt stöd innan de avslutar sitt tredje år på utbildningen. Dessa elever får under sitt fjärde år fortsätta i den vanliga ordinarie undervisningen utan att åtgärdsprogram har upprättats för dem.

Rektorn och elevhälsoteamet menar att det inte har upprättats så många åtgärdsprogram på skolan, t.ex. berättar elevhälsoteamet att många elever (från samtliga skolenheter på Nordenbergsskolan) får stöd av specialpedagogerna men att ingen av dessa elever har ett åtgärdsprogram, många elever får åtgärder men har inte något åtgärdsprogram, dokumentationen brister.

Med bakgrund av ovanstående ska skolan se till att de elever som har behov av det ges studiehandledning på modersmålet. Skolan ska även se till att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås anmäler det till rektor. Därefter ska rektorn se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Rektor ska efter utredningen av behovet av särskilt stöd se till att beslut i förekommande fall fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

9 kap 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att eleven informeras fortlöpande om sin utveckling.

Motivering

Av skollagen framgår att läraren ska se till att eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling.

I intervjuerna med lärarna och eleverna om vilken information eleverna ges om hur de ligger till kunskaps- och betygsmässigt framkom det att det bland lärarna inte finns en gemensam syn på vikten av att information ges eller hur det bör ske. Samtliga elever uppger att utvecklingssamtal sker en gång per termin men för övrigt ger eleverna en bild av att det varierar mellan lärarna och att en del lärare är väldigt duktiga på att ge fortlöpande information medan andra ger nästan ingen alls eller väldigt sent inför betygssättning.

Mot bakgrund av detta ska skolan se till att samtliga lärare informerar elever fortlöpande om elevens utveckling.

Författning

3 kap. 4 § och 15 kap. 20 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Olofströms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att konstaterade utvecklingsbehov redovisas till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ska kvalitetsarbetet vara dokumenterat och konstaterade utvecklingsbehov ska redovisas till huvudmannen.

Skolans dokumentation och genomförda intervjuer visar att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan. Dock saknas redovisning av resultat/måluppfyllelse, analys av förbättringsområden och förslag på förbättringsåtgärder. Skolans dokumentation och intervjun med rektorn visar att det inte finns någon samlad dokumentation över kvalitetsarbetet för förra läsåret. Rektorn uppger att ingen dokumentation av kvalitetsarbetet efterfrågas av huvudmannen och det finns inte heller någon rutin att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Mot denna bakgrund måste huvudmannen se till att skolan dokumenterar sitt systematiska kvalitetsarbete. Dokumentation ska innefatta redovisning av resultat/måluppfyllelse, analys av förbättringsområden och förslag på förbättringsåtgärder. Det ska även finnas rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Författning

4 kap. 4-7 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Annette Johnsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernars utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.